

KUUSTE KOOLI LASTEAIA ÕPPEKAVA

2026

Koostatud alushariduse riikliku õppekava alusel

1. Üldsätted

Kuuste Kooli lasteaia õppekava on lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse korraldamise ning läbiviimise alusdokument. Õppekava on koostatud alusharidusseaduse ja alushariduse riikliku õppekava alusel ning lähtub kaasava hariduse, lapsest lähtumise ja lapse tervikliku arengu põhimõtetest. Kuuste Kooli lasteaias toimub õppe- ja kasvatustegevus eesti keeles, arvestades õigusaktides sätestatud erisusi.

Kuuste Kooli lasteaed tegutseb Kuuste Kooli koosseisus. Lasteaed asub ajaloolises Vana-Kuuste mõisahoones, mida ümbritseb mitmekesine ja looduslähedane park. Õppe- ja kasvatustegevuses kasutatakse aktiivselt mõisaparki ja kodukoha keskkonda, luues lastele võimalusi õuesõppeks, liikumiseks, uurimiseks ja avastamiseks.

Õppekava määrab lasteaia eripära, väärtused, õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid ja põhimõtted, õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise korralduse, õpi- ja kasvukeskkonna kujundamise põhimõtted, lapse arengu hindamise ja toetamise põhimõtted ning dokumenteerimise, vanematega tehtava koostöö põhimõtted ja korralduse, õppekava uuendamise ja täiendamise korra ning eeldatavad üldoskused ja valdkondlikud arengutulemused.

2. Lasteaia eripära ja põhiväärtused

Kuuste Kooli lasteaia eripära kujundavad ühine organisatsioon põhikooliga, ajalooline mõisakeskkond, looduslähedus, liikumise ja õuesõppe väärtustamine, mänguline ja uurimuslik õpe ning eakohaste digivahendite ja robotika kasutamine. Lasteaia ja kooli koostöö toetab lapse sujuvat üleminekut lasteaiast kooli.

Kuuste Kooli ühised põhiväärtused on ettevõtlikkus, rõõm, uudishimu ja koostöö. Väärtused väljenduvad igapäevases õppe- ja kasvatustegevuses, suhetes ning õpi- ja kasvukeskkonna kujundamises.

2.1 Ettevõtlikkus

Julgustame last algatama, proovima, tegema valikuid ja leidma lahendusi. Eksimine on õppimise loomulik osa. Laps õpib järk-järgult võtma vastutust oma tegevuse, valikute ja kokkulepete eest ning kogeb tegutsemisest ja iseseisvuse kasvust rõõmu.

2.2 Rõõm

Loome turvalise, sõbraliku ja toetava keskkonna, kus õppimine, mängimine ja koos kasvamine pakuvad rõõmu. Märkame ja tunnustame õnnestumisi, väärtustame liikumist, loovust, head enesetunnet ning hoolimist iseendast ja teistest.

2.3 Uudishimu

Toetame lapse loomulikku soovi küsida, uurida, avastada ja katsetada. Loome võimalusi kogemuslikuks õppimiseks, seoste leidmiseks ja uute lahenduste otsimiseks ning väärtustame lapse küsimusi, ideid ja avastamisrõõmu.

2.4 Koostöö

Õpime koos tegutsema, kuulama, arvestama, abi küsima ja pakkuma ning kokkuleppeid sõlmima. Lapse arengut toetab usalduslik koostöö laste, perede, lasteaia töötajate, kooli ja kogukonna vahel.

3. Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid

Õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärk on toetada koostöös perega lapse mitmekülgset ja järjepidevat arengut ning kujundada eeldused toimetulekuks igapäevaelus ja edasiseks õppimiseks.

Õppe- ja kasvatustegevus toetab lapse füüsilist, vaimset, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut; positiivset minapilti ja eneseregulatsiooni; suhtlemis- ja koostööoskusi; loovust, ettevõtlikkust, uudishimu ja õppimishuvi; tervislikke eluviise ja liikumisharjumusi; keskkonnateadlikkust; kultuurilist identiteeti; turvalist käitumist ning eakohast digipädevust.

4. Õpikäsitus ja õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted

Laps on aktiivne õppija, kes omandab teadmisi, oskusi ja hoiakuid eelkõige mängu, suhtlemise, liikumise, uurimise, katsetamise, loomise ja igapäevatoimingute kaudu. Õppimine on terviklik: üldoskusi ja valdkondlikke arengutulemusi kujundatakse lõimitult.

Õppe- ja kasvatustegevus lähtub lapse huvidest, vajadustest, varasematest kogemustest ja arengutasemest. Lapsele antakse jõukohaseid valikuid, võimalusi oma tegevust alata ja kavandada ning oma mõtteid väljendada. Õpetaja loob tingimused aktiivseks õppimiseks, jälgib lapse arengut, kohandab keskkonda ja tegevusi ning toetab lapse iseseisvuse suurenemist.

Olulisel kohal on mäng, õuesõpe ja looduskeskkonna kasutamine, liikumine, sotsiaalsete ja eneseregulatsioonioskuste kujundamine, loovtegevused ning eakohaste digi- ja robotikavahendite eesmärgipärane kasutamine.

5. Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus ja pedagoogiline dokumenteerimine

Õppe- ja kasvatustegevus toimub rühmapõhiselt, paindlikult ja lõimitult kogu päeva jooksul. Õppeaasta eesmärgid ja rühma tegevused kavandatakse õppekava, laste arenguvajaduste, huvide ja rühma eripära põhjal.

Päevakava tasakaalustab vabamängu, õpetaja kavandatud tegevusi, õues viibimist, liikumist, igapäevatoiminguid, söömist ja puhkamist. Iga päev luuakse võimalusi aktiivseks liikumiseks ja õues tegutsemiseks ning välditakse põhjendamatult pikka järjestikust istumist.

Õppe- ja kasvatustegevuse valdkonnad on Mina ja keskkond, Keel ja kõne, Matemaatika, Kunst, Muusika ja Liikumine. Valdkondi ei käsitleta eraldiseisvate õppeainetena, vaid neid lõimitakse mängu, projektide, teemade, igapäevatoimingute ja lapse algatatud tegevuste kaudu.

Liikluskasvatus, tervise- ja ohutuskasvatus, keskkonnahoid, rahatarkuse esmased mõisted ning digipädevus on lõimitud igapäevastesse tegevustesse ja sobivatesse valdkondadesse. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine, rakendamine, hindamine ja arendamine on paindlik ning põhineb pedagoogilisel dokumenteerimisel. Dokumenteerimise käigus tehakse nähtavaks tegevuste seos õppekavaga, eesmärgid, tegevused ja teemakäsitus, laste õppimise protsess, väljendatud mõtted ja teadmised ning kokkuvõtte eesmärkide saavutamisest. Dokumenteerimise vormid ja sagedus lepatakse lasteaias kokku ning neid kasutatakse õppe- ja kasvatustegevuse edasiseks kavandamiseks.

6. Õpi- ja kasvukeskkond

Õpi- ja kasvukeskkond on vaimselt ja füüsiliselt turvaline, lapsesõbralik, mitmekesine, paindlik ja arengut toetav. Keskkond võimaldab nii iseseisvat kui ka ühist tegutsemist, rahulikku olemist, loovust, liikumist, uurimist ja mängu.

Õppevahendid on lapsele võimalusel kättesaadavad ning toetavad valikute tegemist ja iseseisvust. Kasutatakse nii looduslikke ja taaskasutatavaid materjale kui ka kaasaegseid õppevahendeid. Digivahendeid kasutatakse eesmärgipäraselt, eakohaselt ja täiskasvanu juhendamisel, eelistades aktiivset, loovat ja koostöist kasutust passiivsele ekraaniajale.

7. Koostöö perega

Pere ja lasteaias koostöö põhineb vastastikusel austusel, usaldusel, avatud teabevahetusel ja ühisel vastutusel lapse heaolu ning arengu eest. Vanemale antakse regulaarselt teavet lapse arengust ja rühma tegevustest ning vanema tähelepanekuid ja teadmisi lapse kohta arvestatakse õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel.

Õpetaja koostab vähemalt üks kord õppeaastas lapse arengust kirjaliku kokkuvõtte. Kuuste Kooli lasteaias viiakse lapsevanemaga vähemalt üks kord õppeaastas läbi arenguveestlus, kus antakse tagasisidet lapse arengust ja õppimise tulemustest, kuulatakse vanema seisukohti ja ootusi ning lepitakse kokku edasised tegevused lapse arengu toetamiseks. Arenguveestluse tulemused dokumenteeritakse. Vajaduse korral lepitakse kokku täiendavad kohtumised ning kaasatakse tugispetsialiste.

8. Lapse arengu toetamine ja kaasav haridus

Iga lapse arengut toetatakse tema individuaalsetest vajadustest, võimetest, huvidest, arengutempost ja kultuurilisest taustast lähtudes. Laps osaleb võimalikult suures ulatuses ühises rühmategevuses ning vajalik tugi korraldatakse koostöös rühma töötajate, tugispetsialistide, juhtkonna ja perega.

Lapse toe vajaduse märkamisel kohandatakse kokkuleppel vanemaga õppe- ja kasvatustegevuse sisu ja korraldust ning õpi- ja kasvukeskkonda. Lapse individuaalse arengu jälgimise kaardile kantakse teave toe vajaduse väljaselgitamiseks läbiviidud hindamiste, rakendatud tugimeetmete ja nende tulemuslikkuse kohta ning seatakse arengueesmärgid toetamist vajavates valdkondades. Vajadusel koostab õpetaja koostöös abiõpetaja, tugispetsialisti, tugiteenuste koordineeri ja vanemaga lapsele riikliku õppekava alusel individuaalse arenduskava. Vähemalt üks kord õppeaastas tehakse koostöös tugispetsialistide ja vanemaga kokkuvõtte individuaalse arenduskava rakendumisest, arengukeskkonna sobilikkusest, arengueesmärkide saavutamisest ning lapse edasistest vajadustest.

Lapse, kelle kodune keel ei ole eesti keel, eesti keele omandamist toetatakse vajadusel eraldi eesti keele arengu toetamiseks mõeldud tegevuste kaudu. Eesti keele oskuse toetamisel ja eeldatavate tulemuste kavandamisel arvestatakse lapse arengutaset ja vanust.

Andeka või mõnes valdkonnas eakaaslastest kiiremini areneva lapse puhul pakutakse süvendatud, mitmekesisemaid ja suuremat iseseisvust võimaldavaid ülesandeid ning võimalusi oma huvide arendamiseks.

9. Lapse arengu jälgimine ja hindamine

Lapse arengu jälgimine ja hindamine on järjepidev, arengut toetav ja mitte võrdlev protsess. Hinnatakse lapse arengudünaamikat, teadmisi, oskusi ja hoiakuid ning saadud teavet kasutatakse õppe- ja kasvatustegevuse kavandamiseks ja lapse toetamiseks.

Arengut jälgitakse eelkõige igapäevastes loomulikes olukordades: mängus, õppetegevustes, suhtlemisel, iseseisvas tegutsemises, õues ja liikumisel. Meetoditena kasutatakse pedagoogilist vaatlust, vestlust lapsega, lapse tööde ja tegevuste analüüsi, dokumenteeritud tähelepanekuid, arenguvestlust ning vajaduse korral tugispetsialistide hinnanguid. Lapse arengut dokumenteeritakse ELIISis ja/või lasteaia kokkulepitud arengu jälgimise vahendites. Dokumenteeritud teavet kasutatakse lapse arengudünaamika analüüsimiseks, õppe- ja kasvatustegevuse kavandamiseks ning vajaliku toe korraldamiseks.

Arengut kirjeldatakse kvalitatiivselt. Vajadusel kasutatakse töövahendina tasemeid „kujunemas“, „arenemas“ ja „omandatud“. Tasemed ei ole lapsele antavad hinded ega ole jäigalt seotud vanusega; nende eesmärk on kirjeldada oskuse iseseisvuse ja püsivuse kujunemist.

Koolivalmidust käsitletakse terviklikult kui lapse üldoskuste, teadmiste, hoiakute ja valdkondlike oskuste kujunemist. Lasteaia lõpetamisel kirjeldatakse lapse arengut ja koolivalmidust kehtiva korra kohaselt koolivalmiduskaardil.

10. Õppekava uuendamise ja täiendamise kord

Õppekava rakendamist analüüsitakse järjepidevalt õppe- ja kasvatustegevuse, lapse arengu jälgimise, töötajate koostöö ning peredelt saadud tagasiside põhjal. Õppekava arendamisse kaasatakse õppe- ja kasvatustegevusega seotud töötajad ning vajaduse ja võimaluse korral lapsevanemad.

Õppekava muudatused valmistatakse ette lähtuvalt õigusaktidest, lasteaia arenguvajadustest ja kokkulepitud prioriteetidest. Õppekava koostamisse ja arendamisse kaasatakse õppe- ja kasvatustegevusega seotud töötajad. Hoolekogu avaldab õppekava kohta arvamust. Õppekava kinnitab direktor õigusaktides ja Kuuste Kooli põhimääruses sätestatud korras ning õppekava avalikustatakse kooli veebilehel.

11. Eeldatavad üldoskused ja arengutulemused

Järgnevad arengutulemused on õpetaja töövahend lapse arengu kavandamisel ja jälgimisel. Vanuseastmeti kirjeldused näitavad tavapärasest arengulist järgnevust, kuid neid rakendatakse paindlikult, arvestades iga lapse individuaalset arengut. 6–7-aastase lapse kirjeldused seostuvad koolivalmiduse kujunemisega.

Eeldatavad arengutulemused üldoskustes vanuseastmeti

11.1 Kolmeaastase lapse eeldatavad üldoskused

Riiklikus õppekavas sätestatud kolmeaastase lapse eeldatavad üldoskused on järgmised:

Üldoskuste rühm	Kolmeaastase lapse eeldatavad üldoskused
Mänguoskused	Suudab väikeses grupis mängule keskenduda; kasutab mängides loovalt erinevaid vahendeid; jäljendab ja kordab mängudes varasemalt kogetut; sooritab iseseisvalt mitu omavahel loogiliselt seotud mängulist toimingut; kutsub kaaslasi oma mänguga liituma ja ühineb teiste algatatud mänguga; suhtub heatahtlikult kaaslaste mängu; suudab järgida lihtsamaid mängureegleid.
Tunnetus- ja õpioskused	Tunneb huvi maailma vastu ja uurib seda erinevate meeltega; suudab huvipakkuvale tegevusele vastavalt oma arengutasemele keskenduda; mõistab lihtsamat kõnet; valdab eneseväljenduseks vajalikku sõnavara; väljendab end kõnes teistele arusaadavalt ja osaleb vestluses; suudab keskenduda lühikeste lugude jälgimisele; oskab leida võrdluse alusel objektides ühiseid ja erinevaid tunnuseid; oskab objekte ühe tunnuse alusel rühmitada; suudab järgida lihtsat juhist; oskab detailidest lihtsa terviku kokku panna.
Sotsiaalsed oskused	Oskab ennast ja teisi väliste tunnuste kaudu kirjeldada; on huvitatud mängukaaslastest ja püüab nendega arvestada; osaleb täiskasvanuga ühistegevustes; saab aru lihtsamatest rühma kokkulepetest; loob sõprussuhteid lastega, kellega on tihti koos; jagab mõnikord asju ka teistega; algatab teiste laste ja täiskasvanutega suhtlust; oskab väljendada oma vajadusi ja soove.
Eneseregulatsiooni oskused	Tuleb toime vanematest eemalolekuga; tuleb toime ühelt tegevuselt teisele üleminekuga; suudab täiskasvanu toel lühikest aega soovitud edasi lükata ja oma käitumist pidurdada; suudab täiskasvanu toel tulla toime tugevate tunnetega; saab suures osas hakkama igapäevase eneseteenindamisega; paneb pärast tegevusi täiskasvanu juhendamisel asjad oma kohale.

11.2 Kuue- kuni seitsmeaastase lapse eeldatavad üldoskused

Riiklikus õppekavas sätestatud kuue- kuni seitsmeaastase lapse eeldatavad üldoskused on järgmised:

Üldoskuste rühm	Kuue- kuni seitsmeaastase lapse eeldatavad üldoskused
Mänguoskused	Suudab mängule keskenduda; kasutab mängudes loovalt erinevaid vahendeid; rakendab mängudes loovust, kujutlusvõimet, oma kogemusi, teadmisi ja oskusi; näitab mängu käigus üles omaalgatust, huvi ja loovust; algatab mängu ja arendab mängu sisu; täidab mängudes erinevaid rolle; suudab mängu käigus probleeme lahendada ja jõuda mängukaaslastega kokkuleppele; järgib mängureegleid ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada; tunneb rõõmu võidust ja suudab hakkama saada kaotusega.
Tunnetus- ja õpioskused	Suudab huvipakkuvale tegevusele keskenduda; saab kuuldust aru, reageerib sellele vastavalt ning kasutab arutlevat dialoogi; suudab täita kahe-kolmeosalist igapäevast juhist või korraldust; esitab küsimusi, arutleb ja oskab oma mõtteid arusaadavalt väljendada; oskab esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste alusel rühmitada; saab aru lihtsamatest seostest, tajub esemeid, sündmusi ja nähtusi tervikuna; kasutab õpitut erinevates olukordades ja probleeme lahendades; kasutab sobivaid vahendeid ja võtteid probleemilahenduseks.
Sotsiaalsed oskused	Tunneb huvi teiste vastu, oskab luua sõprussuhteid ja tahab ning julgeb suhelda; püüab mõista teiste inimeste tundeid ning arvestada neid oma käitumises ja vestluses; oskab kaaslastega arvestada ja teha koostööd ning osutab ja küsib vajadusel abi; teeb vahet sobiva ja ebasobiva käitumise vahel, valib sobiva käitumisviisi vastavalt olukorrale ning mõistab oma käitumise tagajärgi; järgib kokkulepitud reegleid ja üldtunnustatud käitumisnorme; mõistab, et inimesed võivad olla erinevad; osaleb ja teeb ettepanekuid otsustusprotsessides; suudab uudsetes

Üldoskuste rühm	Kuue- kuni seitsmeaastase lapse eeldatavad üldoskused
	olukordades toime tulla vajadusel täiskasvanu juhiseid järgides.
Eneseregulatsiooni oskused	Suudab oma emotsioone kirjeldada ning sobival viisil väljendada; kavandab, algatab ja korraldab mängu ja igapäevategevusi ning viib alustatud tegevused lõpuni; suudab pingutust nõudva tööülesande kallal iseseisvalt ja grupis sihipäraselt tegutseda; oskab erinevates olukordades sobivalt käituda ning muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele; oskab täiskasvanu toel vajadusel kasutada vaimset tasakaalu ja rahunemist soodustavaid tegevusi; saab hakkama eneseteenindamisega ja tal on kujunenud esmased tööharjumused.

11.3 Üldoskuste arengutulemused vanuseastmeti

MÄNGUOSKUSED

Mäng on koolieelses eas lapse põhitegevus, loomulik õppimisviis ning kõigi üldoskuste ja õppe- ja kasvatustegevuste arengu alus. Mängu kaudu omandab ja kinnistab laps uut teavet, arendab loovust ning harjutab koostööd ja suhtlemist.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel ...aastane laps:

3–4	4–5	5–6	6–7
Keskendub lühiajalisele ja lihtsale mängule täiskasvanu toel.	Keskendub iseseisvalt lühiajalisele ja lihtsale mängule.	Keskendub pikemaajaliselt enda valitud mängule.	Suudab erinevat liiki mängule keskenduda.
Kasutab mänguasju tavapärasel moel (nt sõidutab autot, paneb nukule mütsi pähe).	Kasutab mängus õpetaja antud või olemasolevaid vahendeid ning jäljendab lihtsaid tegevusi.	Kasutab mängus vahendeid iseseisvalt, asendades neid vajadusel muu sobivaga.	Kasutab mängudes loovalt erinevaid vahendeid.

3–4	4–5	5–6	6–7
Matkib tuttavaid olukordi (nt söögi tegemine, magama panek) oma kogemustest lähtuvalt.	Rakendab mängudes fantaasiaelemente, sidudes isiklikke kogemusi.	Rakendab mängudes erinevatest allikatest saadud kogemusi, teadmisi ja muljeid.	Rakendab mängudes loovust, kujutlusvõimet, oma kogemusi, teadmisi ja oskusi.
Algatab lihtsamaid mängu (nt autosõit, „teeme kooki”).	Soovib teiste algatatud mängus osaleda.	Algatab mängu ja toob neisse uusi ideid.	Näitab mängu käigus üles omaalgatust, huvi ja loovust.
Mängib lihtsat rollimängu täiskasvanu toel.	Võtab mängudes lihtsamaid rolle, kasutades matkimisel liikumist, kõne ja hääletooni.	Omandab mängudes rollidele iseloomuliku käitumise, tuginedes oma kogemusele.	Täidab mängudes erinevaid rolle.
Mängib mängu ja püüab teha koostööd eakaaslastega (paaris, väikeses grupis) täiskasvanu toel.	Algatab mängu, leiab mängukaaslased ja püüab nendega arvestada.	Suudab mängudes ülesandeid ja rolle jaotada ning kokkuleppeid sõlmida.	Suudab mängu käigus probleeme lahendada ja jõuda mängukaaslastega kokkuleppele.
Osaleb reeglitega mängus koos täiskasvanuga (nt peitus) ja püüab oodata oma korda.	Järgib tuttava mängu reegleid koos kaaslastega, vajadusel täiskasvanu abiga.	Järgib mängureeglite täitmist teiste poolt. Püüab ka ise mängureegleid täita.	Järgib mängu reegleid ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada. Tuleb toime kaotusega.

TUNNETUS- JA ÕPIOSKUSED

Tunnetusoskus on oskus tahtlikult juhtida oma taju, tähelepanu, mälu, mõtlemist, emotsioone ja motivatsiooni. Nende areng on aluseks õpioskuste kujunemisele, mis väljendub lapse võimes

hankida iseseisvalt teavet, omandada uusi teadmisi ja oskusi ning ümbrust aktiivselt uurida ja katsetada.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel ...aastane laps:

3–4	4–5	5–6	6–7
Suudab lühiajaliselt (5–10 min) keskenduda huvipakkuvale tegevusele, vajades täiskasvanu juhendamist.	Suudab huvipakkuvatele tegevustele keskenduda mõnda aega (10–15 min) ning alustab ja lõpetab tegevuse täiskasvanu toel.	Suudab huvipakkuvale tegevusele keskenduda (15–20 min), püüab alustada ja lõpetada tegevuse.	Suudab suunatud tegevusele keskenduda, viib alustatud tegevuse lõpule.
Saab aru lihtsatest ja tuttavatest lausetest ning reageerib kuuldule enamasti konkreetse tegevusega, täiskasvanu juhendamisel.	Täidab täiskasvanu poolt antud ülesande, vastates lihtsatele küsimustele.	Reageerib täiskasvanu juhistele ja täidab neid. Osaleb lühikeses arutelus.	Saab kuuldust aru, reageerib sellele vastavalt ning kasutab arutlevat dialoogi.
Järgib täiskasvanu toel üheosalist juhust (nt „Palun pese käed”).	Täidab kaheosalist juhust, kui tegevused on tuttavad ja lihtsad (nt „Palun pane riided selga ja pese käed“), vajadusel täiskasvanu toel.	Täidab iseseisvalt lihtsamat kahekolmeosalist juhust, kui tegevused on seotud igapäevatoimingutega (nt „Palun pane riided selga, siis jalanõud jalga ja lõpuks mine mänguplatsile“).	Suudab täita kahekolmeosalist juhust või korraldust.
Väljendab täiskasvanu abil oma mõtteid lihtsate	Väljendab oma mõtteid, kasutades lihtsamaid põhjendusi (nt „sest mulle ei	Esitab küsimusi, avaldab arvamust (nt „Ma arvan, et...“) ja arutleb lihtsate	Esitab küsimusi, arutleb ja oskab oma mõtteid arusaadavalt väljendada.

3–4	4–5	5–6	6–7
lausetega ja esitab küsimusi.	meeldi”) ja küsimusi (nt „kuidas see töötab?”) ning arutleb igapäevaste teemade üle, vajadusel täiskasvanu suunamisel.	probleemide üle (nt mida teha, kui keegi on kurb).	
Rühmitab täiskasvanu toel esemeid ühe selge ja nähtava tunnuse järgi (nt kõik punased klotsid).	Rühmitab esemeid kahe erineva nähtava tunnuse alusel (nt kollased suured pallid).	Oskab rühmitada esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste ning ühe ja sama eseme mitme erineva tunnuse järgi (nt pall on ümmargune, punane ja mängimiseks).	Oskab esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste alusel rühmitada.
Kirjeldab täiskasvanu suunamisel üksteisele järgnevaid tegevusi, mis on seotud isikliku kogemusega (nt „olen haige, ei saa lasteaeda minna.“).	Eristab hulkade suurust ja proovib loendada või järjestada ning kirjeldab lihtsaid põhjus-tagajärg seoseid igapäevastes olukordades (nt „kuna sa komistasid, siis kukkusid“).	Suudab iseseisvalt loendada, võrrelda hulki ja oskab kirjeldada sündmuses ning nähtuses põhjus-tagajärg seoseid.	Saab aru lihtsamatest seostest (hulk, põhjus, tagajärg), tajub esemeid, sündmusi ja nähtusi (vikerkaar) tervikuna.
Tegutseb, uurib, katsetab enamasti kogemuspõhiselt ja matkides, vajades täiskasvanu tuge.	Konstrueerib, katsetab ja uurib erinevaid võimalusi – lahendab lihtsamaid praktilisi probleeme (nt „eelmine kord see vahend sobis, proovin uuesti“), kuid võib vajada täiskasvanu suunamist.	Kasutab teadmisi igapäevastes situatsioonides ja oskab põhjendada oma valikuid ja otsuseid lühidalt (nt „ma tegin nii, sest eelmine kord see töötas“).	Kasutab õpitut erinevates olukordades ja probleeme lahendades.

3–4	4–5	5–6	6–7
Valib vahendeid ja lahendab probleeme enamasti katseeksituse abil (nt proovib mitut erinevat eset, kuni üks sobib).	Valib vahendeid ja osaleb lihtsates praktilistes probleemilahendustes, kus saab proovida erinevaid vahendeid (nt ehitusklotsid, loovmaterjalid).	Valib tuttavate ülesannete puhul sobivaid vahendeid ja võtteid ning lahendab probleeme, tuginedes varasemale kogemusele.	Kasutab sobivaid vahendeid ja võtteid probleemilahenduseks, tuginedes varasemale kogemusele.

SOTSIAALSED OSKUSED

Sotsiaalsed oskused toetavad lapse suutlikkust luua ja hoida suhteid, tajuda iseennast ja kaaslast ning teha koostööd. Õppe- ja kasvatustegevuste kaudu võtab laps omaks ühiskonnas üldtunnustatud tavad, viisakusreeglid ja koostoimet võimaldavad eetilised tõekspidamised.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel ...aastane laps:

3–4	4–5	5–6	6–7
Suhtleb eakaaslastega ja tuttavate täiskasvanutega.	Alustab vestlust, osaleb mängudes ja räägib oma mõtetest.	Vestleb vabalt, loob ja hoiab sõprussuhteid.	Tunneb huvi teiste vastu, oskab luua sõprussuhteid ja tahab ning julgeb suhelda.
Märkab täiskasvanu suunamisel teise lapse tundeid, reageerib lihtsatele emotsioonidele (rõõm, kurbus).	Märkab ja arvestab teiste tundeid, püüab lohutada või aidata.	Arvestab teiste tunnete ja seisukohtadega nii käitumises kui ka vestluses.	Püüab mõista teiste inimeste tundeid ning arvestada neid oma käitumises ja vestluses.
Jagab mänguasju täiskasvanu julgustusel.	Teeb koostööd väikeses grupis, lihtsates olukordades pakub ja küsib abi.	Töötab grupis ühise eesmärgi nimel, abistab vajadusel kaaslast.	Oskab kaaslastega arvestada ja teha koostööd ning osutab ja küsib vajadusel abi.
Mõistab lihtsate olukordade	Tunneb ära sobimatu käitumise, kui sellele	Teeb ise valikuid käitumisviiside vahel ja õpib neid	Teeb vahet sobiva ja ebasobiva käitumise vahel, valib sobiva

3–4	4–5	5–6	6–7
sobivust täiskasvanu abil.	viidatakse ning leiab täiskasvanu suunamisel sobiva käitumisviisi.	tagajärgedega seostama.	käitumisviisi vastavalt olukorrale ning mõistab oma käitumise tagajärgi.
Järgib lihtsaid kokkuleppeid ja õpib viisakusreegleid täiskasvanu juhendamisel.	Tuletab meelde ja püüab järgida rühma kokkuleppeid ning lihtsamaid viisakusreegleid, vajadusel täiskasvanu toel.	Järgib rühma reegleid ja üldtunnustatud viisakusreegleid.	Järgib kokkulepituid reegleid ja üldtunnustatud käitumisnorme.
Märkab, et inimesed võivad välja näha erinevad (nt nahavärv, kasv).	Teab, et inimestel võivad olla erinevad vajadused (sh toevajadused).	Räägib erinevustest avatud ja mõistval viisil.	Mõistab, et inimesed võivad olla erinevad.
Avaldab eelistust kahe valiku vahel.	Pakub ideid tegevuste osas.	Arutab valikuid ja otsustab koos kaaslastega.	Osaleb ja teeb ettepanekuid otsustusprotsessides.
Proovib uut tegevust täiskasvanu toel.	Tegutseb uudses olukorras täiskasvanu juhiste toel.	Püüab uudsetes olukordades ise hakkama saada, vajadusel küsides täiskasvanu abi.	Suudab uudsetes olukordades toime tulla vajadusel täiskasvanu juhiseid järgides.

ENESEREGULATSIOONI OSKUSED

Eneseregulatsiooni oskused on oskused, mis võimaldavad suunata oma tähelepanu, kasutada töömälu, pidurdada hetkeimpulsse ning kavandada oma käitumist vastavalt olukorrale. Need oskused võimaldavad lapsel muutuvatele situatsioonidele paindlikult reageerida, märgata erinevaid seoseid ning leida igapäevaelus iseseisvaid lahendusi.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel ...aastane laps:

3–4	4–5	5–6	6–7
Väljendab verbaalselt lihtsamaid emotsioone ja soove.	Kirjeldab lihtsamaid emotsioone täiskasvanu toel (nt olen rõõmus, olen kurb).	Suudab emotsioone kirjeldada – mis teeb kurvaks või õnnelikuks – ja õpib mõistma ka keerukamaid tundeid (nt uhkus, häbi jm).	Suudab oma emotsioone kirjeldada ning sobival viisil väljendada.
Osaleb mängudes ja igapäevategevustes.	Algatab mõningaid mängu ja tegevusi.	Kavandab mängu ja igapäevategevusi ning viib alustatu enamasti lõpuni, kuid võib vajada täiskasvanu abi.	Kavandab, algatab ja korraldab mängu ja igapäevategevusi ning viib alustatud tegevused lõpuni.
Järgib lihtsamaid juhiseid täiskasvanu suunamisel ja keskendub lühiajaliselt alustatud tegevusele.	Lahendab ülesandeid ja teeb koostööd kaaslastega, vajades aegajalt täiskasvanu juhendamist.	Tegutseb iseseisvalt ja grupis eesmärgipäraselt, suutes keskenduda ja pingutada ülesannete täitmisel, vajadusel täiskasvanu toel.	Suudab pingutust nõudva tööülesande kallal iseseisvalt ja grupis sihipäraselt tegutseda.
Saab aru lihtsamatest käitumisreeglitest ning püüab neid täiskasvanu toel igapäevategevustes järgida.	Oskab tuttavas keskkonnas sobivalt käituda ning teab, mida tohib, mida mitte.	Oskab avalikus ruumis (nt teater, kontsert, liiklus) sobivalt käituda ja lähtuda kokkulepitud reeglitest.	Oskab erinevates olukordades sobivalt käituda ning muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele.
Osaleb täiskasvanu suunamisel rahunemist soodustavates tegevustes.	Õpib täiskasvanu toel vaimset tasakaalu ja rahunemist soodustavaid tegevusi.	Oskab vajadusel iseseisvalt kasutada lihtsamaid vaimset tasakaalu ja rahunemist soodustavaid tegevusi.	Oskab vajadusel kasutada vaimset tasakaalu ja rahunemist soodustavaid tegevusi.

3–4	4–5	5–6	6–7
Saab hakkama lihtsamate eneseteenindamise toimingutega (riietumine, söömine, tualeti kasutamine) ja tööharjumustega (lehtede riisumine, mänguasjade koristamine).	On omandanud esmased eneseteenindamise ja tööharjumused, võib vajada täiskasvanu tuge.	Saab hakkama eneseteenindamisega ja on omandanud enesekohased tööharjumused (isiklike asjade hoidmine, vahendite heaperemehelik kasutamine).	Saab hakkama eneseteenindamisega ja tal on kujunenud esmased tööharjumused.

Õppe-ja kasvatustegevuse eeldatavad arengutulemused valdkondades vanuseastmeti

MINA JA KESKKOND

Valdkond *Mina ja keskkond* eesmärk on toetada last iseenda ning ümbritseva loodus-, sotsiaalse, tehis- ja digikeskkonna tundmaõppimisel. Läbi mängu ja igapäevatoimingute suunatakse last keskkonda märkama, uurima ja kogema, küsimusi esitama ning märgatust järeltõlge tegema. Õppeprotsess kujundab lapses keskkonnahoidlikku ja turvalist käitumist, materjalide säästlikku kasutamist ning suunab teda väärtustama nii enda kui ka kaaslaste tervist, kultuuri ja traditsioone.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel ...aastane laps:

3-4 a.	4- 5 a.	5-6 a.	6- 7 a.
Ütleb küsimise korral oma ees- ja perekonnanime, vanuse ja soo (poiss, tüdruk) ning nimetab täiskasvanu abiga oma lemmiktegevuse.	Kirjeldab enda välimust ja ennast lihtsate omaduste kaudu (nt kiire, rõõmus, meeldib joonistada).	Kirjeldab oma iseloomu ja huve detailsemalt, oskab võrrelda end sõpradega.	Oskab tutvustada ja kirjeldada iseennast, enda omadusi ning huvisid.
Osutab küsimise korral peale, kätele, jalgadele, silmadele, suule, ninale ja kõrvadele ning nimetab nende	Tunneb oma kehaosi, teab nende lihtsamaid ülesandeid ning mõistab, et mõned	Kirjeldab kehaosi (sh erinevaid organeid) ja nende ülesandeid, kirjeldab poiste ja tüdrukute	Oskab nimetada kehaosade nimetusi, teab nende vajalikkust ja mille poolest

3-4 a.	4- 5 a.	5-6 a.	6- 7 a.
kehaosade peamist otstarvet (nt kõrvadega kuulatakse).	kehaosad on privaatsed ja kuuluvad ainult talle.	erinevusi, teab, millised kehaosad on privaatsed, ning oskab seista oma isiklike piiride eest.	erinevad privaatsed kehaosad teistest.
Räägib, kellega ta koos elab ja oskab kirjeldada pereliikmeid.	Kirjeldab, mida talle meeldib oma perega teha, kirjeldab oma kodu (nt kortermaja, eramaja) ja kombeid.	Kirjeldab oma pere kombeid, erinevaid ruume kodus ja nende otstarvet. Ütleb küsimisel oma elukoha.	Oskab kirjeldada oma kodu, perekonda ja peretraditsioone. Teab kodust aadressi.
Nimetab igapäevaelust tuttavamaid ameteid (nt õpetaja, arst).	Nimetab mõningaid ameteid ja oskab kirjeldada, mida nad teevad.	Nimetab ja kirjeldab erinevaid ameteid ja räägib, kelleks tahab suurena saada. Nimetab pereliikmete ameteid.	Oskab nimetada ja kirjeldada erinevaid ameteid.
Teab, et elab Eestis, kus räägitakse eesti keelt, tunneb ära Eesti lipu, on tutvunud rahvuslinnu ja –lillega. Nimetab küsimise korral pühadega seotud tegevusi.	Nimetab Eesti riigi sümboleid (lipp, hümn, vapp, lind, lill, kivi) ja nimetab mõnda rahvuspüha/-tava (nt mardipäev, laulu- või tantsupidu).	Teab Eesti Vabariigi presidendi nime ja nimetab mõningaid tuntud Eesti kultuuritegelasi ning kirjeldab tuntumaid rahvakombeid.	Oskab nimetada Eesti riiklikke sümboleid. Oskab kirjeldada rahva- ja kultuuritraditsioone ning olulisemaid kultuuritegelasi.
Märkab suuremaid erinevusi inimeste (laps, täiskasvanu, prillid, habe) vahel.	Toob võrdluses välja inimeste erinevusi (keel, toit, riietus, välimus) ja vajadusi.	Oskab selgitada inimeste erinevusi (nt kuidas inimesed erinevad keele, toidu, riietuse või kultuuritraditsioonide poolest) ja ning märgata erinevate inimeste vajadusi.	Saab aru, et inimesed on erinevad ning neil on erinevad vajadused ja kultuuritraditsioonid.

3-4 a.	4- 5 a.	5-6 a.	6- 7 a.
Nimetab esemeid, mis võivad olla ohtlikud (nt nuga, käärid) ja räägib täiskasvanule, kui kardab või on saanud haiget.	Nimetab ohtlikke esemeid ja tegevusi (nt terariistad, mängimine ohtlikes kohtades) ja teab, et abi saamiseks tuleb pöörduda usaldusväärse täiskasvanu poole (nt politseinik, õpetaja), nimetab hädaabinumbrit 112.	Teab, kuidas turvaliselt käituda (nt ohtude ennetamine ja märkamine) ja kirjeldab, millal tuleb helistada hädaabinumbril ning millist infot helistades edastada.	Oskab ebameeldivates või ebaturvalistes olukordades turvaliselt käituda ning vajadusel abi kutsuda.
Mõistab, et värske õhk, liikumine ja tervislik toit on kasulikud ja oskab neid oma enesetundega seostada.	Nimetab tervist toetavaid tegevusi keskkonnas (nt värskes õhus viibimine, puhtas vees ujumine).	Teab, milline keskkond, tegevus või käitumine aitab tervist hoida ja milline kahjustab.	Oskab kirjeldada, kuidas ümbritsev keskkond ja inimeste käitumine võib mõjutada tervist ning teab, kuidas oma tervist hoida.
Teab, et hambaid peab pesema ja nimetab hammaste hooldamise vahendeid.	Nimetab hammaste jaoks kasulikke ja kahjulikke toiduaineid ning oskab selgitada, miks ja kuidas tuleb hambaid pesta.	Nimetab hammaste tervise jaoks vajalikke tegevusi (hammaste pesemine, tervislik toitumine, hambaarsti juures käimine).	Oskab selgitada, mida on vaja teha selleks, et hoida hammaste tervist.
Teeb hügieenitoiminguid (nt käte pesu, nuuskamine) täiskasvanu suunamisel ja vajadusel abiga.	Teab vajalikke hügieenitoiminguid ning teeb neid iseseisvalt täiskasvanu meeldetuletusel.	Selgitab hügieenitoimingute vajalikkust ja järgib igapäevaseid hügieeniharjumusi iseseisvalt.	Oskab selgitada, miks on oluline järgida igapäevaelus isikliku hügieeni põhimõtteid.

3-4 a.	4- 5 a.	5-6 a.	6- 7 a.
Hoiab täiskasvanu juhendamisel lihtsate tegevuste kaudu keskkonda (nt sorteerib prügi).	Teab, miks on vaja loodust hoida ja osaleb keskkonnasäästlike s tegevustes.	Selgitab, millised tema teod võivad mõjutada keskkonda ja miks on oluline loodust hoida ning mis juhtub, kui seda mitte teha.	Märkab ja kirjeldab enda ja teiste tegevuse mõju keskkonnale ning käitub keskkonda säästvalt.
Kirjeldab täiskasvanu suunamisel oma kodukoha loodust ja tunneb jalutuskäigul ära tuttavaid kohti (allee, park tiik).	Nimetab konkreetseid looduselemente oma kodukohas (nt meie kodu lähedal on järv, seal on suured puud).	Nimetab kodukoha loodusobjekte (Küti järv, Pori jõgi, Sibulasaared, Keelatud siht), loomi, taimi ja mõisteid (nt linn, küla, mets, park, tiik, allee).	Tunneb oma kodukoha eripära ja oskab kirjeldada kodukoha loodust.
Nimetab täiskasvanu juhendamisel ööpäeva osasid (hommik, lõuna, õhtu, öö) ja kirjeldab nendega seotud tegevusi ning tutvub erinevate aastaaegadega.	Eristab ja nimetab ööpäeva osasid ja aastaaegu, seostab neid mõne tüüpilise loodusnähtuse ja tegevusega (nt sügisel lehed langevad ja me riisume lehti).	Kirjeldab loodust ja inimeste tegevusi erinevates ajatsüklites: ööpäev, aastaring.	Oskab kirjeldada loodust ja inimeste tegevusi erinevates ajatsüklites.
Nimetab erinevaid ilmastikunähtusi (nt sajab vihma, tuul puhub) ja mõningaid aastajale omaseid tunnuseid täiskasvanu suunamisel.	Kirjeldab täiskasvanu toel aastaaegu seos es ilmastiku- ja loodusnähtustega.	Kirjeldab erinevaid ilmastikunähtusi ning oskab neid seostada aastaaegadega.	Oskab kirjeldada loodusnähtusi ja selgitada ilmastikunähtuste sõltuvust aastaaegadest.
Arutleb täiskasvanu juhendamisel ohtlike olukordade üle looduskeskkonnas (nt ohud metsas, veekogudel).	Nimetab tegevusi, mis võivad olla ohtlikud nii looduskui tehiskeskkonnas (nt ujumine täiskasvanu	Oskab nimetada, mida tuleb teha ohutuse tagamiseks erinevates keskkondades.	Oskab kirjeldada võimalikke ohte seoses keskkonnaga, erinevate

3-4 a.	4- 5 a.	5-6 a.	6- 7 a.
	järelevalveta, rattasõit kiivrita).		tegevustega ja olukordadega.
Nimetab liiklusvahendeid ja tunneb ära tuttavaid liiklusmärke (nt valgusfoor, ülekäigurada) ning selgitab täiskasvanu abiga nende tähendust. Teab helkuri kasutamise vajalikkust.	Arutleb ohtude ja ohtlike olukordade üle tänaval ning teab mõningaid liiklusreegleid (nt sõiduteed ületades tuleb peatuda, vaadata, veenduda).	Selgitab käitumisreegleid tänaval ja teab, et liikluses tuleb olla tähelepanelik ja ettevaatlik ning käitub ohutult erinevates liiklusolukordades. Oskab selgitada, kus ja kuidas helkurit kanda.	Oskab liikluses ohutult käituda.
Arutleb täiskasvanu abiga, miks juur- ja puuviljad on kasulikud.	Nimetab, mis on tervisele kasulikud ja kahjulikud söögid ja joogid (sh vee tähtsus).	Teab ja oskab selgitada, milliseid toiduaineid on vaja iga päev süüa rohkem ja milliseid vähem, et olla terve.	Oskab kirjeldada, mida tähendab tervislik ja mitmekesine toitumine.
Arutleb täiskasvanu abiga, miks on uni ja liikumine vajalik.	Nimetab tervist hoidvaid tegevusi (tervislik toitumine, kehaline aktiivsus, uni, puhkus).	Teab ja selgitab, miks uni, puhkus ja liikumine mõjutavad tervist.	Oskab selgitada, miks piisav puhkamine, uni ja kehaline aktiivsus on olulised tervise hoidmisel.
Arutleb täiskasvanu juhendamisel, miks löömine, narrimine või halvasti ütlemine ei ole lubatud.	Mõistab täiskasvanu toel, et teiste inimeste suhtes tuleb olla salliv ja tunneb ära kiusamis-käitumise.	Teab, et vägivald ja kiusamine on vale, ning oskab ennetada, märgata ja vajadusel abistada.	Oskab kirjeldada, miks vägivald ja kiusamine ei ole lubatud käitumine.
Arutleb täiskasvanu juhendamisel, mis on raha ja milleks seda kasutatakse.	Teab, et täiskasvanud käivad tööl raha teenimiseks ja arutleb, et raha eest	Selgitab raha kasutamise otstarvet – et see on mõeldud asjade ostmiseks, teenuste eest tasumiseks ja mõistab raha väärtust (nt	Oskab selgitada raha otstarvet.

3-4 a.	4- 5 a.	5-6 a.	6- 7 a.
	saab osta vajalikke asju (nt toit, riided) ning õpib mängudes raha kasutamist.	seda peab koguma või säästma).	
Nimetab täiskasvanu juhendamisel kodus ja lasteaias kasutatavaid digiseadmeid (nt arvuti, telefon) ja teab mõningaid ohtusid nende kasutamisel.	Arutleb täiskasvanu suunamisel digikäitumise reeglite üle (nt piiratud aeg ekraani vaatamiseks, võõrastele ei ütle oma nime, asukohta ja parooli).	Teab, kuidas digitehnoloogiat eesmärgipäraselt kasutada (nt õppimiseks, joonistamiseks), nimetab mõningaid ohte digikeskkonnas (nt isikliku info jagamine, tundmatute linkide avamine).	Teab digitehnoloogia ja interneti turvalise ja eesmärgipärase kasutamise põhimõtteid ning oskab nimetada ohtusid digikeskkonnas.
Kasutab koos täiskasvanuga lihtsamaid robotikaseadmeid (Bee- Bot) ning oskab neid hoida.	Kasutab täiskasvanu juhendamisel digivahendeid, täidab lihtsaid ülesandeid (nt foto tegemine, äpi avamine) ja suudab programmeerida lihtsamaid robotikaseadmeid.	Oskab digivahendeid, sh robotikaseadmeid, kasutada konkreetse eesmärgiga, iseseisvalt, paaris või väikerühmas järgides kokkulepitud reegleid.	Oskab digivahendeid eesmärgipäraselt, heaperemehelikult ja loovalt kasutada ning juhib lihtsamaid robotikaseadmeid.

KEEL JA KÕNE

Valdkond *Keel ja kõne* tagab lapsele eakohased võimalused keele aktiivseks kuulamiseks ja kasutamiseks igapäevategevustes, toetades ühtlasi tutvumist oma emakeele, eesti keele ning teiste kultuuridega. Kõnearenduses kaasatakse erinevaid meeli, rütmi, liikumist ja näitlikke vahendeid ning suunatakse last õpitut kordama erinevates suhtlussituatsioonides. Läbi ettelugemise, dramatiseerimise, mitmekesiste raamatute ja digimeedia ja - vahendite kasutamise kujundatakse lapse kirjanduse mõistmist, suulise ja kirjaliku kultuuripärandi väärtustamist ning tagatakse lugemis- ja kirjutamisvalmidus.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel ...aastane laps:

3–4	4–5	5–6	6–7
Tunneb täiskasvanu rõhutatud hääldamise järgi kuulmise teel ära hääliku häälikute reas, nimetab üksikuid tähti ja tunneb kirja pildis ära oma nime.	Tunneb kuulates iseseisvalt ära hääliku häälikute reas ja sõnades (v.a häälikuühendites), häälib täiskasvanu abiga lihtsamaid sõnu ning tunneb ära ja nimetab tuttavamaid tähti.	Määrab hääliku asukoha (alguses, keskel, lõpus) häälikuühendita sõnas, teab enamikku tähti ning loeb üksikuid sõnu kindlas situatsioonis (nt poe- ja tänavanimed, sildid).	Tunneb tähti, suudab lugeda kokku 1–2-silbilisi sõnu.
Matkib lugemist ja kirjutamist erinevatel viisidel või vahenditega.	Kirjutab üksikuid talle tuttavamaid tähti ja oma nime.	Oskab kirjutada enamikke joonistähti ja täiskasvanu juhendamisel üksikuid tuttavaid sõnu.	Oskab kirjutada 1–2-silbilisi lihtsamaid sõnu õigesti järjestatud ühekordsete joonistähedega.
Hääldab õigesti enamikku emakeele häälikuid (v.a r-häälik) ja lihtsamatest häälikutest koosnevaid konsonantühendeid (-nt, -lt, -mp jne). Kasutab oma kõnes tuttavaid 2- 3 silbilisi sõnu õiges vältes ja silbistruktuuris.	Hääldab õigesti kõiki emakeele häälikuid ning häälikuühendeid ja 3–4-silbilisi tuttava tähendusega sõnu.	Kordab järele ja hääldab õigesti kõiki emakeele häälikuid ja tuttava tähendusega sõnu.	Oskab oma kõnes ning etteöeldud sõnade kordamisel hääldada õigesti kõiki emakeele häälikuid. Teab ja hääldab õigesti võõrhäälikuid (f,š) tuttavates sõnades (nt. Fanta, šokolaad)
Kasutab igapäevases suhtluses tuttavaid sõnu, sh liitsõnu ja moodustab kahe- kuni kolmesõnalisi lauseid.	Laiendab oma sõnavara (vastandsõnad, omadussõnad jne) ja kasutab seda lihtsates lausetes igapäevases suhtluses.	Kasutab keerukamaid lauseid. Kasutab kõnes õigesti aega väljendavaid	Valdab suhtlemiseks piisavat sõnavara ja suudab vajadusel ise sõnu moodustada.

3–4	4–5	5–6	6–7
	Moodustab vajaduse korral sõnu uudsete objektide, nähtuste või tegevuste tähistamiseks (nt nuga õuna koorimiseks – õunanuga).	määrsõmu eile, täna, homme. Mõistab samatüveliste sõnade tähenduste erinevusi (joonistaja, joonistus, jooneline).	
Algatab ise aktiivselt suhtlust ning suhtleb meelsasti eakaaslastega koostegevuses.	Algatab ja jätkab täiskasvanuga dialoogi ka väljaspool situatsiooni, vahetab vesteldes muljeid oma kogemuste põhjal ning esitab küsimusi (nt Miks ta nii tegi? Kuidas teha?).	Püsib enda või teiste algatatud teemas, vajaduse korral kohaneb teemamuutustega.	Tuleb toime nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega suhtlemisel, arvestab kaassuhtleja ja suhtlemise paigaga.
Jutustab täiskasvanu abiga pildiseeria järgi, öeldes iga pildi kohta ühe lausungi.	Jutustab täiskasvanu vähese abiga nähtust, tehtust ja möödunud sündmustest 3–5 lausungiga (nt mida ta tegi kodus pühapäeval).	Jutustab pildi või kogemuse põhjal seotud lausungitega, kasutades sidesõnu.	Oskab jutustada pildi, kuulnud teksti või oma kogemuse põhjal, andes edasi põhisisu ja olulised detailid ning vahendada seejuures oma tundeid.
Reageerib täiskasvanu lihtsamatele juhistele, mõistab teksti, mis on seotud tema kogemuse ja tegevusega.	Saab täiskasvanu abiga aru kuuldust ning oskab sellele sobivalt reageerida, väljendades end peamiselt üksikute sidumata lausungitega.	Saab aru kuuldu peamisest sisust, oskab sellele reageerida ja sobivalt vastata, kirjeldades sündmuste järgnevust, põhjusi ning tegelaste käitumist täiskasvanu	Saab aru kuuldu sisust ja suudab sellele sobivalt reageerida. Oskab jutustades laiendada, parandada ja täpsustada täiskasvanu suunamisel teksti.

3–4	4–5	5–6	6–7
		suunavate küsimuste abil.	
Püüab oma mõtteid ja soove väljendada täiskasvanu suunavate küsimuste abil.	Suudab oma mõtteid väljendada lihtsate lausetega tuttavates olukordades.	Räägib oma kogemustest ja tähelepanekutest, väljendades oma mõtteid arusaadavalt.	Oskab oma mõtteid suulises kõnes edasi anda.
Kasutab kõnes eri tüüpi lihtlauseid (sh koondlauseid).	Kasutab kõnes lihtsamaid põimlauseid. Kirjeldab täiskasvanu abiga olupilti ja annab edasi pildiseerial kujutatud sündmust.	Kasutab kõnes põimlauseid ja lihtsamaid liitlauseid.	Kasutab kõnes aktiivselt liitlauseid.
Loeb täiskasvanu abiga lihtsamaid liisusalme.	Loeb peast liisusalme/luuletusi.	Teab peast mõnda eestikeelset laulu või luuletust.	Teab peast eestikeelseid luuletusi ja laule.

MATEMAATIKA

Valdkond *Matemaatika* suunab last märkama matemaatilisi seoseid igapäevaelus ja kirjeldama ümbritsevat keskkonda läbi esemete rühmitamise, järjestamise ja loendamise. Erinevaid aistinguid kaasates seostatakse matemaatika mängu ja vaatlustega, arendades lapse ruumilist ja ajalist orienteerumist. Läbi objektide võrdlemise, tunnuste märkamise ja sõnastamise toetatakse lapse kujundite tundmist, üldistamisoskust ning loogilise mõtlemise kujunemist.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel ...aastane laps:

3–4	4–5	5–6	6–7
Otsustab, kas ese kuulub või ei kuulu moodustatud hulka.	Rühmitab esemeid kahe erineva tunnuse järgi (nt värv ja kuju).	Rühmitab ja nimetab hulga erinevaid ja ühiseid tunnuseid.	Oskab määrata esemete hulga ühiseid tunnuseid ja jaotada esemeid hulkadesse, arvestades

3–4	4–5	5–6	6–7
			samaaegselt kahte tunnust.
Moodustab sarnaste tunnuste alusel paarid ja võrdleb neid.	Võrdleb esemete hulki ning otsustab, mida on rohkem, vähem või võrdselt.	Oskab võrrelda hulki, kasutades mõisteid <i>rohkem, vähem, võrdselt</i> .	Võrdleb hulki kasutades mõisteid ja tutvub märkidega rohkem kui ($>$), vähem kui ($<$) ja võrdselt ($=$).
Loendab 5 piires ja tutvub arvude reaga 5ni.	Tunneb arve ja arvuderida 5ni ja kirjutab numbreid näidise järgi 5ni.	Loendab 10 piires, teab arvude rida 10ni, tunneb ja kirjutab numbrimärke ning nimetab antud arvule eelnevat/järgnevat arvu.	Oskab 12 piires loendamise teel kindlaks teha esemete arvu, teab arvude 1–12 järjestust, tunneb numbrimärke ning oskab neid kirjutada.
Mängib koos täiskasvanuga mängu, mis toetavad lisamise ja vähendamise mõistmist läbi praktilise kogemuse (nt klotsidest torni ehitamine, poemäng).	Saab aru, et pärast juurde lisamist on esemeid rohkem ja pärast äravõtmist vähem.	Paneb kokku kahe hulga esemed ja liidab ning võtab ühest hulgast esemeid ära ja lahutab saades vastuse loendamise teel.	Oskab liita ja lahutada viie piires ning tunneb märke $+$, $-$, $=$.
Kuulab täiskasvanu matemaatilist jutukest, mis on illustreeritud näitlike vahenditega ja püüab sellest aru saada.	Koostab koos täiskasvanuga lihtsa matemaatilise jutu kahest hulgast.	Koostab lühikese matemaatilise jutukese kahe hulga kohta (nt „Mul oli 3 õuna, andsin 1 ära“).	Oskab koostada kahe esemete hulga järgi matemaatilisi jutukesi.

3–4	4–5	5–6	6–7
Võrdleb kahte eset suuruse (suur – väike) järgi ning kasutab neid mõisteid.	Võrdleb ja järjestab 2 eset suuruse, pikkuse, laiuse ja kõrguse järgi ning kasutab vastavaid mõisteid.	Järjestab 3 eset suurustunnuse järgi, leiab vaadeldavast objektist silma järgi suurema - väiksema - sama suure ning kontrollib objekte kõrvutades.	Oskab järjestada kuni 5 eset suuruse järgi (pikkus, laius, kõrgus jm).
	Teab, et rahaga saab asju osta. Tunneb igapäevaelus ära münte ja rahatähti ning kasutab mängudes mänguraha.	Oskab koostöös täiskasvanuga poemängus lihtsamat rahasummat kokku arvutada. Tutvub mõõtühikutega (meeter, liiter, kilogramm) ja nende kasutamisevõimalustega.	Teab enamkasutatavaid raha- ning mõõtühikuid (euro, sent, meeter, liiter, kilogramm) ja seda, kuidas ning kus neid ühikuid kasutatakse.
Tunneb mängus mõõtmise teel ära erineva pikkusega esemed (nt pikk, lühike).	Mõõdab täiskasvanu toel esemete pikkust nööri või muu vahendiga.	Mõõdab esemete pikkust kokkulepitud mõõtühikuga (nt pulk, samm).	Oskab mõõta esemete pikkust kokkulepitud mõõtühikuga (samm, pulk, nöör vms) ja võrdleb tulemusi.
Eristab ringi, kolmnurka ja nelinurka ning leiab kujunditega sarnaseid esemeid lähiümbrusest.	Nimetab ja leiab tasapinnalisi kujundeid (ring, kolmnurk, nelinurk).	Tutvub ruumiliste kujunditega kera ja kuup ja märkab sarnasusi ja erinevusi tasapinnaliste kujunditega (ring, nelinurk).	Tunneb ära ringi, kolmnurga, nelinurga (ruut, ristkülik), kera ja kuubi ning oskab neid kirjeldada.
Jätkab õpetaja antud mustrit (nt punane-sinine-punane nupp).	Loob ja jätkab mustreid erinevate vahenditega (nt looduslikud materjalid,	Loob ja jätkab mustreid, rütme ning märkab neid ümbritsevas keskkonnas (nt põrandaplaadid on kollane-roheline-kollane-roheline, jalajäljed lumel).	Märkab ümbritsevas keskkonnas mustreid, rütme ja kordusi, oskab neid loogiliselt jätkata ja luua.

3–4	4–5	5–6	6–7
	värvilised esemed).		
Kasutab täiskasvanu toel mõisteid: <i>täna, homme, eile</i> .	Kasutab tuttavates olukordades mõisteid: <i>täna, eile, homme, praegu, enne</i> .	Teab, kasutab ja eristab mõisteid: <i>eile, täna, homme, enne, praegu, varem – hiljem, noorem – vanem</i> .	Oskab kasutada õigesti mõisteid <i>eile, täna, homme, enne, praegu, varem – hiljem, noorem – vanem</i> .
Kordab täiskasvanu järgi nädalapäevade nimetusi ja leiab aastaaegadele iseloomulikke tunnuseid (nt piltidel, vestluses vm).	Nimetab täiskasvanu toel ja kirjeldab erinevaid aastaaegu, nädalapäevi õiges järjestuses ning tutvub kuude nimetustega.	Teab aastaaegade ja nädalapäevade järjestust ning seostab enda jaoks olulisi kuid aastaaegadega (sünnipäev, jõulud jm).	Oskab nimetada nädalapäevi, kuid, aastaaegu õiges järjestuses.
Kirjeldab aastaaega, millal on tema sünnipäev (nt siis, kui lumi on maas; siis, kui puude lehed lähevad kollaseks).	Teab, millisel aastaajal on tema sünnipäev ja täiskasvanu toel nimetab oma sünnikuud.	Nimetab oma sünnikuud, kasutades vajadusel abivahendeid (nt sünnipäevapuu, kalender).	Oskab nimetada oma sünnikuud ja -päeva.
Tutvub kellaga (nt seieritega, elektrooniline, päikese-, liivakell). Märkab täiskasvanu toel kella liikumist.	Mõistab täiskasvanu toel, et kella suur seier (üleval) näitab täistundi ja tuvastab täistunni kellaaja analoogkellal.	Püüab tuvastada ja nimetada analoogkellal täistundi.	Oskab määrata kellaega täistundides.

3–4	4–5	5–6	6–7
Kasutab täiskasvanu toel lihtsaid ruumilisi mõisteid: peal, all, ees, taga.	Määrab enda asukohta teiste laste ja asjade suhtes (nt seisan sõbra taga, olen laua ees), ning täiskasvanu toel. Tutvub vasakut ja paremat poolt.	Määrab eseme asukohta teise eseme suhtes ruumis, õuealal ja paberil kasutades mõisteid all, peal, kohal, keskel, äärel, vasakul, paremal.	Orienteerub ruumis, õuealal ja paberil ning oskab määrata eseme asukohta teise eseme suhtes- all, peal, kohal, keskel, äärel, vasakul, paremal.

KUNST

Valdkond *Kunst* pakub lapsele visuaalse eneseväljenduse ja loomingulise katsetamise rõõmu, toetades loovust ning iseseisvate lahenduste leidmist. Kunsti seostatakse mängu, vaatluste ja igapäevaeluga, kaasates tegevustesse erinevaid meeli ja aistinguid. Läbi mitmekesiste materjalide tunnetamise, tehnikate kombineerimise ning esteetilise kunsti ja kultuuripärandiga tutvumise arendatakse lapse visuaalset taju, käelist osavust ja kultuurilist teadlikkust.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel ...aastane laps:

3-4	4-5	5-6	6-7
Leiab täiskasvanu juhendamisel lähimast ümbrusest üksikuid objekte ning kujutab neid lihtsustatult.	Leiab täiskasvanu juhendamisel lähimast ümbrusest objekte ning püüab neid omavahel seostada ja kujutada.	Leiab lähimast ümbrusest detaile ja objekte ning kujutab neid vabalt ja isikupäraselt.	Leiab ümbritseva vaatlemisel erinevaid detaile, objekte ja nende vahelisi seoseid ning kujutab vaadeldut vabalt valitud viisil.
Katsetab lihtsaid kunstivahendeid (nt värvipliiats, pintsel, savi).	Kasutab täiskasvanu juhendamisel erinevaid kunstmaterjale ja väljendab ennast kunstitöö kaudu.	Oskab täiskasvanu juhendamisel mitmekülgseid kunstitehnikaid, -materjale ja -vahendeid kasutades väljendada meeleolusid ja kujutluspilte.	Oskab mitmekülgseid kunstitehnikaid, -materjale ja -vahendeid kasutades väljendada meeleolusid ja kujutluspilte.

3-4	4-5	5-6	6-7
Kasutab etteantud vahendeid täiskasvanu suunamisel.	Oskab suunamisel erinevaid vahendeid ohutult ja sihipäraselt kasutada.	Valib sobivad vahendid ning kasutab neid ohutult ja sihipäraselt.	Kasutab erinevaid vahendeid ja võtteid ohutult ning sihipäraselt.
Tutvustab täiskasvanu suunavate küsimuste toel oma kunstitööd lühidalt ja nimetab kujutatud objekte.	Jutustab täiskasvanu suunamisel oma kunstitööst. Püüab väljendada positiivset arvamust kaaslaste kunstitöö kohta.	Kirjeldab oma töö protsessi, selgitab valikuid ning avaldab teiste tööde suhtes heatahtlikult arvamust.	Oskab esitleda oma kunstitööd ja arutleda kaaslaste kunstitööde üle.
Kaunistab eseme täiskasvanu valitud vahendite, näidise ja juhendamise abil.	Kavandab ja kaunistab eseme täiskasvanu suunamisel.	Kavandab, valib vahendid ja kaunistab eseme iseseisvalt.	Koostab ise või valib tööst lähtuvalt sobivad motiivid või vahendid eseme kaunistamiseks.
Teeb täiskasvanu juhendamisel kaaslastega ühistööd.	Jagab töövahendeid kaaslastega ja osaleb ühises kunstitöös.	Teeb iseseisvalt tööd väiksemas rühmas, järgides kaaslastega ühises kunstitöös kokkuleppeid.	Oskab kavandada ja teostada kaaslastega ühist kunstitööd.
Vastab täiskasvanu küsimustele etteantud kunstitöö kohta.	Vaatleb kunstitöid ja jutustab teosest täiskasvanu suunamisel.	Arutleb suunamisel nii enda kui ka teiste kunstitööde üle, suhtudes kaaslaste töödesse heasoovlikult.	Vaatleb kunstiteoseid ja oskab vestelda.
Kaunistab täiskasvanu abiga rühmaruumi.	Valib täiskasvanu suunamisel kaunistuse tegemiseks vahendid ja paigutab valminud	Oskab iseseisvalt kavandada ja valida kunstivahendid õpi- ja kasvukeskkonna kujundamiseks.	Kasutab kunsti õpi- ja kasvukeskkonna kujundamisel.

3-4	4-5	5-6	6-7
	kaunistused rühmaruumi.		
Tunneb ära tuttavad digiseadmed, kasutab neid koos täiskasvanuga.	Pildistab või filmib täiskasvanu juhendamisel.	Oskab kasutada digiseadmeid iseseisvalt, tehes pilti, videot või salvestades heli.	Võimalusel loob digitaalset sisu (näiteks foto, heli, video).
Nimetab põhivärvusi.	Tunneb põhi- ja täiendvärvusi.	Suudab iseseisvalt värve helestada ja tumestada.	Suudab iseseisvalt põhivärvustest kokku segada täiendvärvused.

MUUSIKA

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel ...aastane laps:

Alavaldkond	3-4	4-5	5-6	6-7
Laulmine ja muusika kuulamine	Huvitub laululistest tegevustest (plaksutab, teeb kaasa kokkulepitud liigutusi), laulab täiskasvanuga kaasa üksikuid fraase ja laululõike.	Laulab peast lihtsamaid õpitud laule rühmaga samas tempos.	Laulab teistega koos ja samas tempos õpitud eakohaseid laule, kasutades loomulikku häält.	Oskab laulda eakohaseid laule kaaslastega ja üksi.
	Tunneb rõõmu kuulatavast laulust või muusikapalast ja reageerib muusikale emotsionaalselt (nt plaksutab, kõigutab keha).	Väljendab emotsionaalselt kuulatud muusikas tajutud eristuvaid meeleolusid liigutuste ja liikumisega, tunneb kuulmise	Teab muusikalisi põhimõisteid: aeglane – kiire, kõrge – madal, vali – vaikne, rõõmus – kurb ja oskab nende kaudu kuulatud muusikat iseloomustada.	Suudab laulu või muusikapala tähelepanelikult kuulata ning kuulatud muusikat iseloomustada.

Alavaldkond	3–4	4–5	5–6	6–7
		järgi ära õpitud laulu.		
	Tunneb ära ja imiteerib looma- ja linnuhääli.	Eristab kõla järgi õpitud pille (nt kõlapulgad, tamburiin, marakas).	Eristab muusikat kuulates enamlevinud pille (nt klaver, viiul, flööti).	Eristab õpitud pille tämbri ja kõla järgi.
Pillimäng	Mängib kehapillil (plaksud, patsud) ja lihtsamatel pillidel (nt marakas, rütmimuna, kelluke) täiskasvanuga kaasa, eristades kiiret ja aeglast rütmi.	Mängib rütmipille (nt kõlapulgad, tamburiin, kuljused) muusika kuulamise, liikumise ja laulmise saateks.	Mängib õpitud pillidel rütmisaateid lasteriimidele ja -lauludele õige hoiu ja mänguvõtetega, ansamblimängus osaledes alustab ja lõpetab koos teistega, mängib nendega ühes tempos.	Oskab mängida eakohastel pillidel õpitud lauludele, riimidele ja instrumentaalpaladele lihtsaid kaasmänge üksi ja koos kaaslastega.
Muusikalis-rütmiline liikumine	Liigub koos täiskasvanuga, reageerides muusika eristuvatele vormiosadele (jooks, kõnd, seisak).	Juhindub muusika meeleolust ja rütmist ning püüab liikumisel nendega arvestada.	Arvestab liikumisel muusika meetrumiga, muudab liikumist muusikaosade ja muusikaliste väljendusvahendite vaheldumise põhjal (tempo, dünaamika, register).	Oskab liikuda vastavalt muusika rütmile ja meeleolule.
	Sooritab lihtsaid tantsuliigutusi (keerutus kohapeal, poolkük, kand- ja varvasastak, rõhksamm, liigutused ülakeha ja kätega)	Tantsib, kasutades eakohaseid tantsuelemente (liikumised ringis, kolonnis, paarilisega keerutamine), osaleb laulumängudes.	Esitab õpitud tantse, kasutades eakohaseid tantsuelemente (nt hüpaksamm, liikumised paarilisega).	Oskab tantsida eakohaseid tantse üksi ja koos kaaslastega.

Alavaldkond	3–4	4–5	5–6	6–7
	täiskasvanu ettenäitamisel.			
	Juhindub oma liikumise valikul muusika iseloomust ja täiskasvanu ettenäitamisest.	Väljendab muusika meeleolu liikumise kaudu.	Imiteerib ja katsetab loovaid liikumisi, kasutades erinevaid vahendeid ja arvestades muusika meeleoluga.	Oskab väljendada ennast loovalt muusikalis-rütmilise liikumise kaudu, kasutades liikumisel erinevaid liigutusi, tantsusamme, vahendeid.

Valdkond *Muusika* loob lapsele võimalused tunda rõõmu laulmisest, liikumisest, pillimängust ja ühisest musitseerimisest. Läbi muusikalise tegevuse ja loovuse toetatakse lapse kujutlusvõimet ning oma mõtete ja tunnete väljendamist. Erinevate muusikavormide, pärimusmuusika ja Eesti muusikalise pärandi kogemine arendab lapse kuulmistaju, rütmitunnet ning kultuurilist kuuluvust.

LIKUMINE

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel ...aastane laps:

Alavaldkond	3–4	4–5	5–6	6–7
Keskendumine ja pingutamine	Suudab keskenduda tuttavale ja huvipakkuvale kehalisele tegevusele täiskasvanu suunamisel.	Suudab keskenduda ja sooritada uudseid kehalisi tegevusi täiskasvanu suunamisel.	Suudab lühiajaliselt pingutada ja keskenduda kehalisele tegevusele ning seda lõpule viia.	Suudab pingutada ja keskenduda sihipärasele kehalisele tegevusele.
Ohutus- ja mängureeglid	Tunneb liikumisel ja mängimisel mõningaid ohutusreegleid, kuid vajab täiskasvanu suunamist ja positiivset eeskujut.	Tunneb ja osaliselt järgib liikumisel ja mängimisel reegleid, kuid vajab veel juhendamist ja tuge.	Liikumistegevus es ja mängimisel järgib ohutus- ja mängureegleid, suudab juba teha arukamaid valikuid mänguks ja liikumiseks.	Peab liikumisel ja mängimisel kinni üldistest ohutus- ja mängureeglitest, valib liikumiseks ja mängudeks sobivad paigad ja vahendid.

Alavaldkond	3–4	4–5	5–6	6–7
Põhiliikumised	Sooritab põhiliikumisi õpitud harjutustes ja mängudes (põhiliikumisoskused alles arenevad ja kujunevad).	Sooritab põhiliikumisi sujuvalt aktiivses tegevuses ja mängudes.	Sooritab põhiliikumisi sihipäraselt aktiivses tegevuses ja mängudes.	Sooritab põhiliikumisi pingevabalt, nii et liigutused on koordineeritud.
Kehalised võimed	Teeb tasakaalu, painduvust ja kiirust arendavaid harjutusi ja tegevusi.	Suudab sooritada tasakaalu, painduvust ja osavust arendavaid harjutusi ja tegevusi.	Suudab täpsemalt juhtida liigutusi ja kombineerida erinevaid liikumiselemente, sooritada kestmavaid tegevusi, painduvust, tasakaalu, kiirust ja jõudu arendavaid harjutusi ning tegevusi.	Oskab sooritada osavust, vastupidavust, painduvust, tasakaalu, kiirust ja jõudu arendavaid harjutusi ning tegevusi.
Tasakaal	Suudab kõndida lühikest maad (nt 2–3 m) kitsal rajal, seista ühel jalal mõned sekundid.	Suudab säilitada tasakaalu lühikest aega paigal olles ning liikuda piiratud pinnal ja liikumise ajal hoida kehaasendit (k.a. kelgutamisel, suusatamisel, tõukerattaga sõitmisel vm).	Suudab seista ühel jalal ja oskab sooritada lihtsaid tasakaaluasendeid; suudab kõndida kitsal rajal enesekindlalt ja sujuvalt. Suudab hoida tasakaalu vahendil liikudes (nt kelgul, suuskadel, tõuke- või jalgrattal).	Suudab säilitada tasakaalu paigal olles ja liikumisel.
Harjutuste sooritamine	Sooritab harjutusi õpetaja sõnalise	Sooritab harjutusi õpetaja sõnalise	Sooritab harjutusi õpetaja selgituste järgi ja julgeb ka	Oskab sooritada harjutusi õpetaja selgituste järgi

Alavaldkond	3–4	4–5	5–6	6–7
	seletuse ja ettenäitamise järgi.	seletuse järgi ja püüab ise lihtsaid liigutusi või harjutusi ette näidata.	kaaslastele liigutusi ja harjutusi ette näidata.	ja ise harjutusi ette näidata.
Rütmiline liikumine	Teeb lihtsaid liigutusi muusika järgi.	Teeb lihtsaid rütmilisi liikumisi (nt plaks-plaks-hüpe).	Tunneb ja järgib lihtsat rütmi (nt korduvad mustrid, tempovahetus), kasutab lihtsaid tantsusamme üksi ja rühmas tantsides.	Oskab sooritada koos kaaslasega rütmiliikumisi.
	Reageerib lihtsatele rütmidele ja liikumisjuhistele (nt muusika järgi liikuma jääda või liikuda aeglasemalt/kiiremini).	Jäljendab liikumisega erinevaid rütme, lihtsa muusika või plaksutuse saatel (nt kõnnib ühtlases tempos, kui kuuleb plaksutust) ja muudab liikumisviisi rütmimuutuse l.	Eristab aeglast ja kiiret rütmi ning kohandab oma liikumist vastavalt.	Oskab liikuda vastavalt rütmile ühtlase ja vahelduva tempoga.
Vahendite kasutamine	Kasutab erinevaid vahendeid (näiteks pallid, rätikud, rõngad, suusad, kelgud jne) loovalt ja katsetades, mitte veel sihipäraselt.	Kasutab erinevaid vahendeid (näiteks pallid, rätikud, rõngad, suusad, kelgud jne) juba sihipärasemal	Kasutab vahendeid iseseisvalt, mitmekesisemalt ja loovalt (nt suudab visata palli sihtmärki, veeretada ja keerutada rõngast,	Oskab kasutada liikumisel erinevaid vahendeid (näiteks pallid, linnid, rätikud, rõngad, reketid, suusad, kelgud jne).

Alavaldkond	3–4	4–5	5–6	6–7
		t (nt viskab palli soovitud suunas, suudab rõngast keerutada).	kelgutada turvaliselt).	
Liikumismängud	Mängib täiskasvanu juhendamisel lihtsaid mängu, kus on liikumist ja vähem kindlaid reegleid.	Mängib lihtsamaid liikumismänge, kus on 1–2 reeglit. Sportlikke elemente (nt viskamine, hüppamine, jooksmine) rakendab mängus sihipärasemalt.	Mängib mängu, kus on rohkem reegleid ja koostööd (nt liikumis- ja sportlike elementidega mängud meeskondades).	Oskab mängida erinevaid liikumis- ja sportlike elementidega mängu.
Liikumisvõimalused ja spordialad	Nimetab täiskasvanu suunamisel mõningaid igapäevaseid liikumisi (nt jooksmine, hüppamine, ronimine), eriti neid, mida ise sageli teeb.	Nimetab erinevaid igapäevaseid liikumisi (nt rattasõit, jooksmine, tantsimine) ja lihtsamaid spordialasid, mida on näinud või ise teinud (nt jalgpall, tantsimine vm).	Nimetab erinevaid igapäevaseid liikumisvõimalusi (nt jalgrattaga sõitmine, kelgutamine vm) ja mitmeid spordialasid nimepidi, eriti neid, mida on ise proovinud või mida peres harrastatakse.	Oskab nimetada erinevaid igapäevaseid liikumisvõimalusi ja spordialasid.

Valdkond *Liikumine* pakub lapsele võimalusi ja tingimusi aktiivseks tegutsemiseks nii üks kui ka rühmas, toetades igapäevast liikumisrõõmu erinevates keskkondades. Läbi mitmekülgsete liikumistegevuste, matkade, tantsu ja mängude arendatakse lapse üld- ja peenmotoorikat, põhiliikumisi ning kehalisi võimeid. Tegevused suunavad last harjutuste sooritamisel ja igapäevastes käelistes tegevustes kasutama mõlemat kätt ning täpsust nõudvates ülesannetes oma domineerivat kätt.

